

Motion till riksdagen 2007/08:U258

av **Lennart Sacrédeus (kd)**

Inrättandet av en svensk ambassadör för religionsfrihet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av en ambassadör med ansvar för internationell religionsfrihet.

Motivering

Den idag vanligaste orsaken till att människor utsätts för förföljelse, kränkningar och övergrepp – inte sällan med dödlig utgång – är religiös tillhörighet och identitet. Hoten mot religiösa minoriteter håller på att bli ett allt större problem i vår värld. Detta insåg USA:s förre president Bill Clinton tillsammans med landets kongress redan 1998, när lagen om internationell religionsfrihet, *the International Religious Freedom Act*, instiftades och presidenten inrättade den nationella kommittén U.S. Commission on International Religious Freedom (USCIRF) för att övervaka den internationella utvecklingen för tanke-, samvets- och religionsfrihet. Syftet med lagen och kommittén var att försäkra sig om att internationell religionsfrihet främjades och integrerades i alla aspekter av USA:s utrikespolitik.

FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter stadgar (artikel 18): Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att bekänna sig till eller anta en religion eller en trosuppfattning efter eget val och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligen eller enskilt, utöva sin religion eller trosuppfattning genom gudstjänst, iakttagande av religiösa sedvänjor, andaktsutövning eller undervisning.

Av religionsfriheten följer naturligt även andra mänskliga fri- och rättigheter, såsom samvets-, åsikts-, yttrande- och föreningsfrihet. Därför är det inte märkligt om diktaturer särskilt tycks frukta för fri religionsutövning och religions-

Fel! Okänt namn på

frihet; det andliga och religiösa livet ska antingen krossas eller tvingas gå i makthavarnas ledband. Detta kan ta sig så bisarra uttryck som att ateistiska ministerier sänder ut skrivna predikningar som de andliga ledarna i kyrkor eller moskéer tvingas läsa upp för att de åsikter makten anser korrekta ska förkunnas även i religionens namn.

De stora förbrytarna mot religionsfriheten är främst regimer som bygger på marxistisk eller islamistisk ideologi, även om dessa inte står för hela problematiken. Inte heller är alla islamiska stater repressiva i fråga om religionsfrihet, vilket tyvärr inte kan sägas om de marxistiska.

När USCIRF den 2 maj 2007 presenterade sin årliga rapport över länder vars brott mot den universella religionsfriheten är särskilt bekymmersamma togs följande länder med: Burma, Nordkorea, Eritrea, Iran, Pakistan, Kina, Saudiarabien, Sudan, Turkmenistan, Uzbekistan och Vietnam. Utöver det har Irak lagts till de länder som står på kommitténs bevakningslista, som sedan tidigare omfattar Afghanistan, Bangladesh, Vitryssland, Kuba, Egypten, Indonesien och Nigeria.

Kristna utgör den grupp, som när de befinner sig i minoritet, troligtvis utsätts för mest förföljelse i världen i dag. Under 2006 och 2007 har kristna och andra religiösa minoriteter inte varit mindre utsatta än vanligt, utan snarare tvärtom.

Burma

Burma är ett land som rättmätigt uppmärksammats under hösten 2007, till följd av de folkliga protester under ledning av de buddistiska munkarna som riktats emot landets militärdiktatur.

Tidigare under 2007 presenterades rapporten *Carrying The Cross – The military regime's campaign of restriction, discrimination and persecution against Christians in Burma* i det brittiska parlamentet. Rapporten utgör en grundlig genomgång av situationen för religiösa minoriteter i Burma, och finns att tillgå på Christian Solidarity Worldwides hemsida. I den socialistiska militärregimens Burma gäller i dag ”en ras, ett språk, en religion” – det vill säga den burmesiska rasen, burmanskan och den buddistiska religionen. Medborgare som inte stämmer in på denna tvingande beskrivning av en burmesisk riskerar allvarliga konsekvenser, enligt rapporten.

Militärregimens version av buddism är naturligtvis förvrängd, och förföljelse riktas också emot buddister och andra religionsutövare som kräver sina fri- och rättigheter: religions-, församlings-, yttrande- och åsiktsfrihet. Men det råder inga tvivel i rapporten om att kristna kontinuerligt utsatts för särskilt allvarlig diskriminering och barbariska övergrepp.

Ett regeringsdokument som presenteras i rapporten har titeln ”Program för att förstöra den kristna religionen i Burma” och säger bland annat att det inte ska finnas något burmesiskt hem där den kristna religionen utövas. Förutom tvångsomvändelser och hatpropaganda visar rapporten att kyrkor förstörs, att tortyr och fängelsestraff förekommer, ja, till och med avrättningar av kristna ledare.

Malaysia

Trots att Malaysias grundlag garanterar religionsfrihet, har det visat sig omöjligt för en infödd malaysier att byta religiös identitet från muslim till kristen. Något mindre än 60 procent av malaysierna (befolkningen i Malaysia) är malajer (den infödda befolkningen) och därmed oftast muslimer. Uppgifter gör dock gällande att cirka 15 000 malajer har konverterat från islam till kristen tro. Inte sällan är detta förknippat med repressalier, och man väljer därför ofta att utåt låtsas vara muslim medan man privat lever som kristen.

För att en malaj ska få sitt religionsbyte offentligt erkänt, krävs att han eller hon samtidigt avsäger sig sin etniska identitet som malaj, eftersom grundlagen definierar en av egenskaperna hos en malaj som att han eller hon är muslim. En shariadomstol måste också utfärda ett intyg om att man är "avfällig". Detta har nu Malaysias högsta domstol slagit fast, efter att ha prövat ett rättsfall från en lägre domstol som fått internationell uppmärksamhet. Detta strider mot den universella rättigheten att byta religion.

Vitryssland

Den vitryska diktaturen i vår absoluta geografiska närhet är inget undantag från andra diktaturers negativa inställning till religionsfrihet, något tillförlitliga rapporter visade under året: Gudstjänster kontrolleras och stormas av polisen, pastorer fångslas och ställs inför rätta, kristna förföljs och diskrimineras, kristna fria församlingar ges ej tillstånd att bygga egna kyrkor.

I Vitryssland pågår samtidigt en kristen social resning där medborgare nu kräver religionsfrihet. Från utvecklingen i andra länder i det forna Östeuropa har vi lärt oss att detta kan få långtgående konsekvenser även för kraven på övriga fri- och rättigheter. Den fria religionsutövningen och människans rätt att följa sitt samvete, som tar sig utrymme i det offentliga rummet, är en viktig maktfaktor för frihet i människors liv mot orättfärdiga makthavare. Dessa grupper som nu är verksamma i Vitryssland behöver vårt bistånd och stöd för att från insidan av sitt land kunna arbeta för frihet och demokrati.

Turkiet

Den 17 oktober 2006 upptäcktes en massgrav utanför byn Dara i sydöstra Turkiet som tros ha samband med folkmordet på den kristna befolkningen i Turkiet vid början av förra seklet. Den svenske professorn David Gaunt vid Södertörns högskola har rest till Turkiet för att undersöka graven, vilket blivit möjligt först efter internationell uppmärksamhet. De turkiska myndigheterna var först ovilliga att tillåta professor Gaunt att besöka graven.

Sedan tidigare finns bilder av graven med de skelett som återfanns där, men när den statliga turkiska nyhetsbyrån visade bilder (21 april 2007) var graven helt tömd på skeletten. Enligt byborna och borgmästaren i Dara som hittade gravplatsen har det under den senaste tiden pågått ett febrilt arbete i

Fel! Okänt namn på

och kring gravplatsen. Enligt deras uppgifter har den ansvariga turkiska myndigheten fört bort alla benrester för att radera alla spår. Om det stämmer att de turkiska myndigheterna rensar undan spåren av folkmordet på de kristna minoritetsgrupperna, armenier och syrianer/assyrier, i början av förra seklet är detta mycket allvarligt.

Förföljelsen av religiösa minoriteter sträcker sig från historien in i dagens Turkiet. I Turkiet utgör idag den kristna minoriteten inte ens 1 procent av befolkningen. Bland 70 miljoner muslimer lever 65 000 armenier, 20 000 romerska katoliker, 2 000 grekisk-ortodoxa och 5 000 evangelikala kristna.

I slutet av april 2007 trängde fem unga män i åldrarna 19–20 år in på ett kristet förlag i Malatya och mördade brutalt tre troende kristna. Männerna tillhörde en mindre församling med cirka 30 medlemmar, där en av dem också var pastor. Förövarna har erkänt att motiven var ”nationalistiska och religiösa”.

Detta är inte det första övergreppet på Turkiets kristna minoritet. 2005 mördades en katolsk präst och under 2006 dödades också den armeniske journalisten Hrant Dink. Ordföranden för Alliansen för protestantiska kyrkor i Turkiet, pastor Ihsan Ozbek, befarar att de tre männen inte blir de sista offren. En av Turkiets ledande oppositionspolitiker, Erkan Mumcu, har i skarpa ordalag fördömt mordet och krävt inrikesministerns avgång för oförmågan att skydda den egna befolkningen. Anklagelser har tidigare riktats emot framträdande makthavare för att ha underblåst islamistiskt motiverad förföljelse genom att öppet kritisera kristen missionsverksamhet.

EU befinner sig i förhandlingar med Turkiet om ett framtida medlemskap. Dessa förhandlingar måste dels lösa Cypernfrågan, dels erkännandet av folkmorden på armenierna. Till detta måste nu läggas garantier för Turkiets religiösa minoriteter.

Irak

Nu kommer också alarmerande rapporter om att de kristna syrianerna, assyrierna och kaldéerna i Irak utsätts för en förföljelse som kan liknas vid etnisk och religiös rensning.

I skuggan av Irakkriget tar Södertälje emot lika många irakier som hela USA gör sammanlagt. Var femte invånare i denna svenska stad är i dag kristen syrian, assyrier eller kaldé från Turkiet, Syrien, Libanon, Iran och Irak. Journalisten Nuri Kino har i tidningarna Journalisten (13 mars 2007) och Metro (14 mars 2007) riktat uppmärksamhet på att det i gruppen av Irakflyktingar finns personliga vittnesmål och rapporter om hur kristna kyrkor bombas, kristna flickor våldtas, präster halshuggs, kristna barn kidnappas och så vidare. Muslimska ledare har velat få de kristna att framstå som fiender, allierade med USA.

Flest flyktingar från Irak tas emot av Syrien, Turkiet och Jordanien. Enligt uppgifter från UNHCR är en tredjedel av dessa kristna, trots att de för något år sedan endast utgjorde 3 procent av befolkningen. Detta innebär att Irak håller på att rensas religiöst och etniskt på de kristna befolkningsgrupperna. Minoritetskulturerna och grupperna riskerar att försvinna helt.

Fel! Okänt namn på

Att Sverige tar emot asylsökande flyktingar som flyr förföljelse och förtryck är ett uttryck för viljan att fungera som en internationell fristad. Samtidigt måste vårt land aktivt motverka att flyktingsituationer uppstår i hemlandet, och att religiös förföljelse tillåts breda ut sig.

Sveriges engagemang

På samma sätt som det finns en negativ koppling mellan överträdelser mot de mänskliga rättigheterna och hoten mot fred och säkerhet, finns det en positiv koppling mellan religionsfrihet och respekten för övriga mänskliga rättigheter.

Av respekt för individuella fri- och rättigheter och i kampen för att säkerställa skydd för etniska och religiösa minoriteter är det därför angeläget att Sverige prioriterar försvaret för religionsfrihet världen över. Sverige måste bli bättre på att uppmärksamma den religiösa förföljelse som i dag äger rum runtom i världen, men kanske även i vårt eget land. Religiös identitet måste självklart få vara en del av offentligheten.

I dag har Sverige en ambassadör som särskilt arbetar med hiv/aids-problematiken och en ambassadör som arbetar med mänskliga rättigheter i internationella sammanhang. Dessa viktiga funktioner kan förslagsvis kompletteras med en ambassadör som arbetar med internationell religionsfrihet.

Sveriges utrikespolitik omfattar inte bara kampen för internationell rätt och mänskliga rättigheter, utan också utvecklingsarbete och handel etcetera. En viktig del i utrikespolitiken är spridandet av demokrati och demokratiska värden. Även dessa områden berörs av förekomsten av – eller bristen på – religionsfrihet.

Stockholm den 30 september 2007

Lennart Sacrédeus (kd)